Nr. 465. Kraków, Poniedziałek 8 Października 1917. Rok XXXVI.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	40 kor. 80 h.	20 kor. 40 h.	10 kor. 20 h.	3 kor. 40 h.
z odnoszeniem do domu	48 „ — „	24 „ — „	12 „ — „	4 „ — „
w Austro Węgrzech:				
z jednoraz. przesyłką poczt.	48 „ — „	24 „ — „	12 „ — „	4 „ — „
z dwu oraz. „ „	55 „ 20 „	27 „ 60 „	13 „ 80 „	4 „ 60 „
w Państwie Niemieckiem	51 „ 60 „	25 „ 80 „	12 „ 90 „	4 „ 30 „
w innych państwach	63 „ 60 „	31 „ 80 „	15 „ 90 „	5 „ 30 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. — Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi 41, Administracyi 241, dla rozmów zamiejscowych 1672. — Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 8 halerzy: w biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Trzeciego Maja l. 5 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 8 hal.

NOWA REFORMA

WYDANIE POPOŁUDNIOWE

Gabinet polski.

Poznań, 8 października.

„Kraj“ podaje następujący skład przyszłego gabinetu polskiego.

Aleksander ks. Drucki-Lubecki, hr. Ronikier, Łempicki, Ludwik Górski, Mikułowski-Pomorski, Kowalski, Parczewski, Rostworowski.

Zmiany mogą jeszcze nastąpić. Urzędowe ogłoszenie listy ministrów ma nastąpić w ciągu bieżącego tygodnia.

Atrybuty królewsko-polskich sądów.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Lublin, 8 października.

Dziennik rozporządzeń c. i k. zarządu wojskowego w Polsce publikuje rozporządzenie w sprawie zatwierdzania wyroków śmierci i wykonywania prawa łaski. Na podstawie upoważnienia Jego Cesarskiej mości, danego w najwyższym rozkazie, czyniąc zadość życzeniu tymczasowej Rady Stanu, zarządza się w obszarach Polski podległych austro-węgierskiemu zarządowi wojskowemu, co następuje:

Rada regencyjna ma prawo zatwierdzać wyroki śmierci, wydane przez królewskie polskie sądy i prawo ułaskawienia osób skazanych na śmierć przez te sądy. Jeżeli skazany jest poddanym państwa austro-węgierskiego, albo niemieckiego, prawa te przysługują generał-gubernatorowi. Przed decyzyą należy wysłuchać sądu wyrokującego.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ustanowienia Rady regencyjnej.

„Pokój korzystny“.

(Telefonem).

Wiedeń, 8 października.

W ratuszu wiedeńskim odbyło się wczoraj wielkie zgromadzenie, zwołane przez stronnictwo chrześcijańsko-społeczne.

Główny mówca ks. Liechtenstein oświadczył, że ludność pragnie pokoju w myśl zasad, przytoczonych przez papieża, **pragnie jednakże tylko pokoju honorowego i korzystnego, chroniącego państwo nie tylko przed stratami, lecz poręczającego całość państwa przez korzystne granice.**

W tym samym duchu przemawiał też dr Weisskirchner i Kunschak, który między innemi podniósł, że **w wojnie obecnej straciło dotychczas życie przeszło 9 milionów ludzi.**

Po mowach odśpiewano hymn na cześć papieża i uchwalono wysłać telegramy hołdownicze do papieża i cesarza.

Niemieckie odszkodowanie dla Siedmiogrodu.

Wiedeń, 8 października.

„Zeit“ donosi z Budapesztu:

Pruski minister wojny polecił komisyi, do której należą także austryaccy i węgierscy oficerowie, ażeby zbadała te szkody, które podczas walk w Siedmiogrodzie zrządzili w polach, domostwach i pomieszkaniach żołnierze niemieccy. Po stwierdzeniu i następnem zbadaniu szkód, rząd niemiecki wypłaci odszkodowania właścicielom pól, domów i mieszkań.

Należy podnieść, że niemiecka komisya w ubiegłym roku przeprowadziła w południowych Węgrzech podobne badania szkód, zrządzonych przez wojska niemieckie. Rząd niemiecki wypłacił tytułem odszkodowań około 5 milionów marek. (O Galicyi nic nie słychać Prz. red.)

Berlin przeciw hr. Czerninowi.

Budapeszt, 8 października.

»Az Est« donosi z Berlina:

Wywody hr. Czernina w mowie budapeszteńskiej o rozbrojeniu **wywołały tu zdziwienie.** — Sfery wojskowe podnoszą, że po wojnie budżet **wojskowy musi być podwyższony na 6 miliardów.** Dzienniki prawicy oświadczają, że hr. Czernin wywiera zgubny **wpływ na lud niemiecki.** Także konserwatyści i narodowo-liberali **wyrażają się ujemnie o mowie hr. Czernina.**

Ruch przeciw drowi Michaelisowi.

Haga, 8 października.

Katolicki organ »Tijd«, otrzymujący z niemieckiego centrum bardzo często informacye o wewnętrznej polityce Niemiec, donosi z Berlina:

Wśród przyjaciół pokoju powstał **silny ruch,** dążący do tego, ażeby **obecny kanclerz dr Michaelis ustąpił,** a miejsce jego objął obecny sekretarz stanu dla spraw zagranicznych, dr Kühlmann. Ruch ten powstał zarówno z powodu celów wojennych, jak z powodu tej okoliczności, że polityka dra Michaelisa nie jest uważana za stałą. Zwolennicy zmiany na posterunku kanclerskim twierdzą, że rozmaite wahania, którym ulega dr Michaelis, ustąpią, gdy kanclerzem zostanie dr Kühlmann.

Przesilenie w Niemczech.

(Telefonem).

Berlin, 8 października.

W czasie wywołanego agitacyą wszechniemców przesilenia, zaostrzonego ogromnie mowami ministra wojny Steina i zastępcy kanclerza Helffericha, opuścił kanclerz nagle Berlin i wyjechał na zachód.

Wątpliwości nie ulega, że **wyjazd dra Michaelisa pozostaje w związku ścisłym z przesileniem obecnem, temsamem także pośrednio z kwestyą pokoju.**

Stronnictwa większości są zdania, że kanclerz, który dziś prawdopodobnie wróci do Berlina, złoży dziś w Izbie zadowalające oświadczenie w sprawie interpelacyi socyalistów, tak, że odpadnie **potrzeba wyrażenia mu nieufności.**

Stanowisko Helffericha uważają natomiast stronnictwa większości za niemożliwe.

Ogólnie panuje przekonanie, że Helfferich poda się do dymisyi, tem bardziej, że liczyć się musi z faktem, że parlament w trzeciem czytaniu nie zatwierdzi jego poborów.

»Vorwärts« pisze o mowie Helffericha:

Kto to właściwie przemawiał? Czy minister, mający zamiar podać się do dymisyi, czy też **dziecko, które, obraziwszy się, zabiera swoje lalki i odchodzi.**

W razie uchwalenia votum nieufności muszą dr Michaelis i Helfferich zapakować swoje manatki i pójść sobie. Gdyby się wzbraniali, zmusi ich do tego parlament.

Profesorowie uniwersytetów przeciw parlamentowi niemieckiemu.

Berlin, 8 października.

Oświadczenie profesorów uniwersyteckich przeciwko większości parlamentu niemieckiego, ma — jak donosi „Taegliche Rundschau“ — następujące brzmienie:

„Podpisani profesorowie uniwersytetów niemieckich oświadczają, że wedle ich przekonania obecna większość parlamentu, który przed 6 laty pośród zupełnie odmiennych warunków został wybrany, nie może wobec dzisiejszych zagadnień życiowych, które mają być rozstrzygnięte, wyrażać w sposób niewątpliwy woli ludu. Podpisani dają wyraz pewności, że powołanym kierownikom armii i państwa powiedzie się, **wbrew zewnętrznym i wewnętrznym przeciwnikom, zdobyć pokój,** którego Niemcy potrzebują dla swojego życia i swojej pomyślności“.

„Taegliche Rundschau“ czyni następującą uwagę: To oświadczenie, mające 906 podpisów, nie ma na celu spowodowania realnych zarządzeń, jak n. p. rozwiązanie parlamentu, pragnie tylko oddziałać w tym kierunku, ażeby odpowiedzialność za mające zapaść rozstrzygnięcia ponosiły te czynniki, które ją powinny ponosić w myśl konstytucyi i natury spraw. Deklaracya powyższa przyszła do skutku z inicyatywy kilku południowo-niemieckich uniwersytetów.

Gabinet koalicyjny w Rosyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersbug, 8 października.

(Ag. pet. 6 b. m.): Członkowie rządu zeszli się na posiedzenie z przedstawicielami konferencyi demokratycznej moskiewskiej, przemysłowców i partyi kadetów. Trzy te grupy przedłożyły swoje warunki dla utworzenia gabinetu koalicyjnego. Narada trwała do wpół do trzeciej rano i ma się kontynuować o godz. 3 po południu, aby wypracować dokładne brzmienie ugody, która uchodzi za pewną.

Petersburg, 8 października.

(Ag. pet.) Członkowie rządu, pod przewodnictwem Kiereńskiego konferowali z delegatami konferencyi demokratycz, z przemysłowcami i kadetami. Przyszła do skutku ugoda co do utworzenia gabinetu koalicyjnego.

Obrady parlamentu przedwstępnego.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 8 października.

(Pet. Ag.) W ratuszu wczoraj zebrał się parlament wstępny i wybrał przewodniczącym Czcheidzego. **Biuro parlamentu składa się z 10** członków, w ich gronie jest były minister Aksientiew i Czernow, tudzież maksymaliści Trocki i Kamieniew. Przewodniczący zaproponował dyskusyę nad sprawozdaniem deputacyi parlamentu wstępnego o jego rokowaniach z rządem co do utworzenia nowej władzy rządowej.

Wniosek Ceretellego, by dyskusya była tajną, przyjęto 105 głosami przeciw 70. Na **posiedzeniu tajnem** Ceretelli przedłożył sprawozdanie o rokowaniach delegatów konferencyi demokratycznej, przedstawicieli moskiewskich przemysłowców i partyi kadetów z członkami rządu i zakomunikował, że rokowania te doprowadziły do szybkiego porozumienia się we wszystkich kwestyach z wyjątkiem kwestyi odpowiedzialności gabinetu wobec parlamentu przedwstępnego, która to kwestya wywołała długą dyskusyę. Zgodzono się jednak na to, że parlament wstępny bywa zwoływany oficyalnie przez rząd i ma prawo interpelować rząd, który powinien dawać odpowiedzi.. Rząd formalnie i prawniczo nie może istnieć bez zaufania parlamentu wstępnego.

Apel rosyjski do demokracyi świata.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 8 października

(Pet. ag. 6 b. m.): Na ostatniem posiedzeniu konferencyi demokratycznej przyjęto propozycyę wystosowania odezwy do demokratów całego świata. Odezwa stwierdza najprzód, że Rosya prowadzi wojnę na dwóch frontach, zewnętrznym i wewnętrznym. Rosyjska demokracya już 6 miesięcy temu uznała potrzebę pokoju bez aneksyi i bez odszkodowań, na podstawie prawa narodów do postanawiania o sobie samych. Mocarstwa centralne starały się zawrzeć z Rosyą honorowy pokój, ale Rosya odrzuciła myśl odrębnego pokoju w nadziei, że ludy obu grup mocarstwowych podniosą się i zmuszą swoje rządy do powszechnego pokoju demokratycznego. Taki pokój jednak nie przyszedł, od tego czasu sytuacya wojskowa Rosyi znacznie się pogorszyła.

Odezwa powołuje się na alarmujące pogłoski, **że pewne sfery międzynarodowe mają zamiar urzeczywistnić pokój kosztem Rosyi,** aby przez pokój odrębny zakończyć rzeź między narodami kulturalnymi.

Odezwa wywodzi dalej: Stłumienie rosyjskiej rewolucyi równałoby się pokojowi, osiągniętemu kosztem obrabowania jednej ze stron walczących i postawiłoby świat przed nową groźbą odwetu i przed nowemi zbrojeniami. **Konferencya apeluje do demokratów całego świata, żeby poparli pokojowe usiłowania rosyjskiej rewolucyi.**

Ruch strajkowy.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 8 października.

(Pet. Ag.) **Na zgromadzeniu moskiewskiego komitetu strajkowego uchwalono strajk.** W rezolucyi oświadczono, że strajk nie sprzeciwia się interesom państwowym. Gdyby rząd nie chciał zadośćuczynić żądaniom kolejarzy, **grozi na kolejach wybuch anarchii,** któryby mógł krajowi wyrządzić niepowetowane szkody. Równocześnie oświadcza zgromadzenie, że koleje, prowadzące na front, nie będą objęte strajkiem.

Moskiewski komitet strajkowy wystosował do Kiereńskiego telegram tej treści, że kolejarze przez sześć miesięcy cierpliwie czekali na zaspokojenie swoich żądań, lecz teraz odpowiedzialność za dalsze zdarzenia zostawiają rządowi.

Petersburg, 8 października.

(Pet. Ag., 5 b. m.) O godzinie 6 wieczorem zakomunikował Kiereński wydziałowi wszystkich związków kolejarskich, że ich żądania będą wypełnione 9 b. m. i prosił, żeby **odwołali** uchwałę strajkową.

Petersburg, 8 października.

(Pet. Ag.) **Robotnicy wszystkich fabryk papieru zastrajkowali.** Gdyby strajk potrwał dłużej, opóźniłoby to zwołanie konstytuanty, wskutek braku papieru do kartek głosowania.

Petersburg, 8 października.

(Pet. Ag., 6 b. m.) Funkcyonaryusze kolei władykaukazkiej i innych linij kolejowych przyjęli rezolucyę przeciw strajkowi, gdyż spodziewają się, że staraniom rządu i R. R. Ż. uda się zażegnać ruch strajkowy.

Bunt w Mohylewie.

(Telefonem).

Sztokholm, 8 października.

Z Petersburga donoszą:

Osiem tysięcy żołnierzy w Mohylewie wzbraniało się odejść na front i przybrało postawę nader groźną.

Otoczono ich kozakami i dragonami, poczem buntownicy się poddali.

W. ks. Mikołaj w ukryciu.

Sztokholm, 8 października.

„Utro Rossi“ donosi:

W. ks. Mikołaj Mikołajewicz, który przebywał w swoich dobrach na Kaukazie, zniknął. Śledztwo, natychmiast wdrożone przez rząd tymczasowy, nie przyniosło żadnego wyniku. Władze nie mogą wykryć, gdzie przebywa w. książę. Ponieważ nie ma mowy o ucieczce za granicę, więc nasuwa się podejrzenie, że w. ks. Mikołaj ukrywa się we Finlandyi. Koła socyalistyczne są zaniepokojone tą sprawą, łącząc ją z planami przywrócenia monarchii.

Sprzeniewierzenia Chwostowa.

Bazylea, 8 października.

„Basler Nachrichten“ donoszą z Petersburga: „Russkaja Wola“ przynosi szczegóły o sprawie byłego ministra spraw wewnętrznych Chwostow, który swojego czasu został na rozkaz rządu tymczasowego uwięziony pod zarzutem, że sprzeniewierzył półtora miliona rubli. Pieniądze te pochodzą z funduszu, który Chwostow otrzymał jeszcze od rządu carskiego na opłacanie agitacyi podczas wyborów do Dumy, które miały się odbyć w roku bieżącym. Chwostow wydał na właściwy cel zaledwie 5.000 rubli, resztę przywłaszczył sobie.

Kongres żydów w Rosyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Sztokholm, 8 października

Szwedzkie biuro telegraficzne 6 b. m. podaje doniesienie świeżo założonego żydowskiego biura prasowego w Sztokholmie:

Rozpoczęły się przygotowania do kongresu żydowskiego w Rosyi. Ma on za cel sformułować żądania żydów dla rosyjskiej konstytuanty i dla kongresu pokojowego. Wybory odbędą się w grudniu. Uprawnieni do wyborów są wszyscy żydzi obojga płci.

Program kongresu obejmuje: wypracowanie zasad o prawie żydów rosyjskich do narodowego postanawiania o sobie samych. określenie gwarancyi prawnej dla żydowskich mniejszości narodowych, ustalenie form przejściowych, organizacya gminna rosyjskiego żydowstwa, **zabezpieczenie praw obywatelskich i narodowych w Polsce, uznanej za niepodległą,** w Palestynie i w Rumunii.

Oświadczenie Jefremowa.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Berno, 8 października.

Wobec pogłosek w prasie, jakoby mianowanie Jefremowa posłem rosyjskim w Bernie stało w związku z bliskiemi rokowaniami pokojowemi, oznajmia Jefremow przez rosyjską korespondencyę prasową, że nie ma żadnej przyczyny jego powołania do Berna łączyć z nowym ruchem na rzecz pokoju, ponieważ w ostatnich czasach w polityce międzynarodowej nie stało się nic, coby dało powód do mówienia o nowej fazie w dziedzinie dążeń pokojowych.

Zaburzenia w górnych Włoszech.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Zurych, 8 października.

Prasa medyolańska rozpoczyna dokładny opis **niepokojów, których widownią były miasta górnowłoskie** w sierpniu i wrześniu. Najbardziej interesującą rzeczą jest nie to, że **robotnicy budowali barykady i strzelali z karabinów maszynowych, lecz stwierdzono, że przeciw buntownikom użyto wojsk angielskich.**

Afera szpiegowska we Francyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Paryż, 8 października.

(Ag. Havasa). **Deputowany Turmel został uwięziony.**

Bolo pasza.

Genewa, 8 października.

Bolo pasza na pierwszem przesłuchaniu zaprzeczył stanowczo, jakoby otrzymywał pieniądze od rządu niemieckiego. Pieniądze w kwocie 10 milionów, otrzymane z banku Morgana, zostały przekazane do Nowego Jorku przez kanadyjski bank państwowy. Jest to zysk z wielkich transakcyi finansowych. Bolo w ciągu przesłuchania z oskarżonego, staje się oskarżycielem. Za pośrednictwem swojego obrońcy przedłożył sędziemu śledczemu dwa listy senatora Humberta, mając obciążyć Humberta, tudzież innych wybitnych polityków. Cenzura zabroniła ogłoszenia tych listów. „Temps“ przynosi telegram z Nowego Jorku, donoszący, że senator Humbert w lutym 1916 roku otrzymał z banku Morgana milion franków.

Z powodu doniesień o sprawie Bola paszy, prokuratorya skonfiskowała „L'Oeuvre“ z dnia 5 b. m., a rząd zawiesił to pismo na 8 dni.

Gustaw Thiery, dawniej przyjaciel, a dzisiaj wróg Humberta, zarzuca Humbertowi, że odbył z Bolem paszą podróż do Hiszpanii.

Obrońca Bola w liście do prezydenta gabinetu francuskiego Painlevégo występuje energicznie przeciwko stronniczości cenzury, która uniemożliwia obronę.

Genewa, 8 października.

Donoszą tu z Paryża:

Dziennik tutejszy »L'Oeuvre« został dnia 5 bm. za ataki na Humberta skonfiskowany, ale w godzinę później zarządzenie to cofnięto, gdyż stanowisko senatora Humberta, który zeznał, że **pobierał większe kwoty pieniężne,** wstrząsnęło jego stanowiskiem.

Dziennik Daudeta »Action Français« został **ponownie skonfiskowany.**

Humbert przyznał się, że odbył podróż do Hiszpanii z Bolem paszą, który tam chciał założyć bank międzynarodowy. Daudet zeznał, że był członkiem spółki banku dla gry w San Stefano. Likwidacyę tego banku przeprowadził Duval z administracyi »Bonnet Rouge«.

Śmierć kontradmirała francuskiego.

(Tel. c. k. Biura koresp.).

Berno, 8 października.

»Petit Parisien« donosi z Toulonu:

Kontradmirał Biard umarł 20 września **wskutek ran, które odniósł na okręcie wojennym.** Biard dowodził dywizyą floty śródziemnomorskiej.

Pobór przymusowy obcych obywateli w Ameryce.

Berlin, 8 października.

»Berliner Lokal-Anzeiger« donosi z Kopenhagi:

Rząd Stanów Zjednoczonych przeprowadził **przymusowy** pobór do wojska obcych obywateli, którzy przebywają w Stanach Zjednoczonych. **Uwięziono około 4.000 Finlandczyków,** którzy nie chcieli stawić się do poboru. Po odsiedzeniu kary zostaną oni **wcieleni do armii amerykańskiej.**

Komunikat austro-węgierski.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Wiedeń, 8 października.

Urzędowo donoszą dnia 7 bm.:

Wschodni teren wojny.

Nad Seretem na Bukowinie nieprzyjaciel zaatakował wczoraj po silnem przygotowaniu artyleryjskiem. Został pod Św. Onufrym odparty ogniem, pod Waszkowcami odrzucony kontratakiem przez wojska austro-węgierskie i niemieckie.

Włoski teren wojny.

W odcinku San Gabriele Włosi ograniczyli się wczoraj do częściowych wypadów, które były bezskuteczne. Na Costabella oddziały górskie wzięły z nieprzyjacielskich rowów 21 bersaglierów do niewoli.

Szef sztabu generalnego.

Wiedeń, 8 października.

Z wojennej kwatery prasowej:

Wschodnia widownia: Grupa arcyksięcia Józefa: Wczoraj nieprzyjaciel po jednogodzinnem silnem przygotowaniu artyleryi i przy pomocy samochodów pancernych pchnął kilka pułków do ataku. Pod Onufrym załamał się nieprzyjacielski atak już w naszym ogniu obronnym, w innych punktach nieprzyjaciel został odparty w walce zbliska. Tylko tuż na południe od Seretu udało się nieprzyjacielowi pod Waszkowcami chwilowo wtargnąć do naszych stanowisk, lecz natychmiast skoncentrowany kontratak naszych wojsk i niemieckich, poparty skutecznym ogniem działowym, miał zupełne powodzenie i przywrócił nam znowu posiadanie dawnych stanowisk. Po południu uprzątnięto ostatnie gniazda rosyjskie, przyczem nieprzyjaciel poniósł wielkie straty. Nasze straty są minimalne.

Włoska widownia wojny: Stanowiska pod Tolminem i ich teren tyłowy stały wczoraj pod rzęsistem ostrzeliwaniem Włochów. Także płaskowyż Bainsizza ostrzeliwali Włosi gwałtowniej niż dni poprzednich. W odcinku Monte San Gabriele odparto ataki nieprzyjacielskich oddziałów. Większe włoskie skupienia wojsk przed frontem braliśmy kilka razy pod ogień.

Wojska grupy hr. Conrada wczoraj, korzystając ze śnieżycy, zrobiły wycieczkę na włoskie pozycye na Costabella i wzięły 21 bersaglierów do niewoli. Po tej wycieczce Włosi urządzili atak, ale atak ten załamał się wśród strat.

Dnia 4 września w pobliżu Marburga znaleziono spalony dwupłatowiec nieprzyjacielski. Zaczęto szukać lotników i ujęto ich koło Leibnitz w Styryi. Jest wśród nich dwóch oficerów.

Południowo wschodni teren Gdzieniegdzie żywsza działalność nieprzyjacielskiej artyleryi.

Komunikat niemiecki.

(Tel. c. k. Biura koresp.).

Berlin, 8 października.

(Biuro Wolffa). Wielka główna kwatera donosi dnia 7 bm.:

Zachodni teren wojny.

Wskutek opadów deszczowych i wiatru działalność bojowa prawie u wszystkich armij była mała. We Flandryi na polu bojowem między Poelkapelle a Zandvoorde skierowany był silny ogień niszczący, przegradzany niekiedy gwałtownymi atakami ogniowymi. Przed Verdun na wschodnim brzegu Mozy niekiedy budziła się czynność ogniowa. Utarczki wywiadowcze tam i w kilku innych odcinkach wywoływały chwilami potęgowanie się ognia z obu stron.

Zdjęcia fotograficzne naszych lotników poświadczają, że nasze ataki bombami na twierdzę Dunkierkę wywołały znaczne spustoszenia w kilku dzielnicach, zwłaszcza w spichrzu portowym i w budowlach kolejowych. — Dzięki temu utrudniono znacznie zaopatrywanie się Anglików.

Wschodni teren wojny.

Grupa ks. Leopolda bawarskiego: **Na północny wschód od Rygi, pod Dźwińskiem i nad Zbruczem zwalczały się żywo artylerye.**

Grupa arcyks. Józefa: **Na Bukowinie Rosyanie przy pomocy samochodów pancernych atakowali nasze stanowiska pod Onufrym i Waszkowcami. Nieprzyjaciel został odparty ogniem Z Waszkowiec wyparł go kontratak wojsk austro-węgierskich i niemieckich. Wzięliśmy jeńców.**

U grupy wojsk Mackensena nad dolnym Seretem i pod Tulcea odżyła działalność bojowa artyleryi. W Macedonii nic nowego.

Pierwszy generalny kwatermistrz
Ludendorff.

Ofenzywa francuska.

Zurych, 8 października.

Dzienniki szwajcarskie donoszą:

Francuski minister wojny postanowił natychmiast **powołać pod broń** wszystkich uznanych za zdolnych do noszenia broni z roczników poborowych 1913—1917 r.

Prasa szwajcarska wnioskuje stąd, że Francya pragnie zerwać się do ostatecznego rozstrzygnięcia. »Zürcher Morgenzeitung« podnosi, że Francya mobilizuje już swoje ostatnie rezerwy i rozporządza jeszcze tylko rekrutami. Jak się zdaje — pisze wymieniony dziennik — Petain myśli o jesiennej ofenzywie i czyni do niej przygotowania. Wobec okoliczności, że położenie w Rosyi grozi katastrofą, rząd francuski zamierza podjąć **wielką akcyę wojenną.**

Sprawa N. K. N.

Kraków, 8 października.

Wczoraj w południe w sali konferencyjnej magistratu odbyło się zebranie posłów demokratycznych parlamentarnych i sejmowych, pod przewodnictwem prezesa grup demokratycznej, p. dra Jahla, członka Wydziału krajowego. Na porządku dziennym obrad była sprawa N. K. N. Po dłuższej ożywionej dyskusyi uchwalono większością głosów aprobować stanowisko posłów demokratycznych, zajęte w Kole polskiem w Wiedniu wobec N. K. N.

Plenarne posiedzenie N .K. N.

Wczoraj o godzinie 4 po południu w sali krakowskiej Rady miejskiej rozpoczęły się obrady plenarnego zebrania członków N. K. N., pod przewodnictwem wiceprezesa posła dra W. L. Jaworskiego. W obradach wzięło udział 25 członków N. K. N. z całego kraju, między innymi pp. Andrzej książę Lubomirski, Edward hr. Mycielski. Jan hr. Potocki z Rymanowa. Kazimierz Laskowski, posłowie Zieleniewski, dr Stesłowicz. Srokowski. dr Krogulski, J. K. Fedorowicz, Sarc, Aleksander Dambski. dr Hupka. dr Steinhaus. następnie rejent dr Tad. Starzewski, red. Rud. Starzewski. dr Habicht z Wiednia, dr Wereszczyński i inż. Słuszkiewicz z Krakowa, St. Downarowicz i inni. Jako goście przybyli na obrady pp. generał Rozwadowski, Jerzy hr. Mycielski. rektor dr Mars ze Lwowa, marszałkowie powiatowi Tad. Sroczyński z Jasła i Z. Mars z Limanowy. dr Edmund Brzeziński z Zakopanego, dr Tarczyński i inni.

Z Warszawy przybyli dr Kamieniecki, wicedyrektor Departamentu politycznego b. Tymczasowej Rady Stanu i p. Filipowicz.

Pierwszy przemawiał wiceprezes dr W. L. Jaworski, przedstawiając obecną sytuacyę w Legionach, następnie rejent dr Tad. Starzewski złożył sprawozdanie finansowe N. K. N. od początku aż do chwili obecnej. Sprawozdanie to było drukowane w pismach po rozbiciu ostatniego Koła sejmowego w Krakowie.

Poseł Edmund Zieleniewski imieniem komisyi rewizyjnej stwierdził najzupełniejszą zgodność i ścisłość we wszystkich księgach kasowych, rachunkach, asygnatach i kwitach, oraz podniósł, że wszystkie rachunki znaleziono w największym porządku i że wszyscy pracodawcy we wszystkich działach, mimo ogromnego rozmiaru agend, pracowali z niezwykłą ofiarnością, a z małym nakładem kosztów.

Następnie rozpoczęła się dłuższa dyskusya w sprawie N. K. N., w której między innymi brali udział pp.: dr Krogulski. Srokowski, dr Stesłowicz, Downarowicz. dr Habicht, dr Hupka, red. Laskownicki ze Lwowa, Kosobudzki, dr Wereszczyński, Dąmbski, Styfi z Przemyśla i inni.

O godzinie 8 wieczorem zarządził wiceprezes dr Jaworski godzinną przerwę w obradach. — Po godzinie 9 wieczorem rozpoczęły się narady demokratów i konserwatystów w sprawie N. K. N. Rokowania te i narady trwały prawie do godziny 12 w nocy, poczem wiceprezes dr Jaworski otworzył na krótko plenarne zebranie i zawiadomił obecnych, że odracza posiedzenie do 15 b. m. na godzinę 4 po południu w Krakowie, wobec odbywających się jeszcze rokowań stronnictw.

Uroczystości Kościuszkowskie w Krakowie.

Uroczystości Kościuszkowskie w Krakowie zapowiadają się imponująco. Spodziewany jest i zapowiedziany masowy napływ ludności z powiatu krakowskiego, z Racławic, Rzędowic i najbliższych powiatów Królestwa Polskiego. W pochodzie weźmie udział konna banderya włościańska i oddział kosynierów.

Cała akcya przygotowawcza do uroczystości odbywa się składnie i świadczy o dobrej organizacyi Komitetu i sprawności subkomitetów.

Wczorajsze posiedzenie pełnego Komitetu obywatelskiego odbyło się w górnej sali magistratu, która zaledwie pomieścić zdołała bardzo znaczną liczbę uczestników. Oprócz pań i przedstawicieli wszystkich sfer miasta, stawili się bardzo licznie włościanie z powiatu krakowskiego, którzy objawili żywe zajęcie dla uroczystości i w swoich sferach rozwinęli bardzo żywą akcyę. Przewodniczył zebraniu wiceprezydent Rolle.

Ze sprawozdania prezesa subkomitetu obchodowego, niestrudzonego w zabiegach i staraniach prof. dra M. Straszewskiego, wynikało, że cały obchód jest już w szczegółach obmyślany i przygotowany.

Wedle tego programu inauguracyą obchodu będzie otwarcie wystawy Kościuszkowskiej, które odbędzie się w sobotę 13 b.m. w południe. Wieczór tego samego dnia odbędzie się w teatrze im. Słowackiego akademia o znanym już programie. Ponieważ miejsca na to przedstawienie w bardzo znacznej części są już zamówione, przeto akademia z tymsamym programem powtórzona będzie następnego dnia w niedzielę wieczór.

W niedzielę dnia 14 b. m. odbędzie się główna uroczystość. A więc o godzinie 10 przed południem odprawione będzie uroczyste nabożeństwo na Wawelu z kazaniem. Celebrować będzie ks. biskup Sapieha. — Na sarkofagu Kościuszki w podziemiach Wawelu złożony będzie wieniec.

Z Wawelu, względnie z Placu Bernardyńskiego rozwinie się potem olbrzymi, manifestacyjny pochód. Otwierać go będzie orkiestra i oddział Legionów pod bronią.

Na wczorajszym komitecie wyrażono życzenie, aby wszystkie stowarzyszenia i instytucye, nie czekając na zaproszenia, poczyniły natychmiast starania celem wzięcia jaknajliczniejszego udziału w pochodzie. Nie należy zadowalniać się biernym udziałem w uroczystości przy tworzeniu szpaleru i przypatrywaniu się pochodowi, lecz godzi się stanąć w szeregu i kroczyć w pochodzie. Żadnego zrzeszenia polskiego w pochodzie braknąć nie powinno.

Pochód zdążać będzie ulicą Grodzką na Rynek, gdzie odbędzie uroczysty akt poświęcenia kamienia węgielnego pod pomnik Kościuszki.

Po południu tegosamego dnia odbędą się dla ludu włościańskiego, a przedewszystkiem dla gości z Królestwa, uroczyste bezpłatne przedstawienia w obu teatrach miejskich.

Część ludu i wogóle delegacyj, uda się po południu tego dnia, z miejsca zbornego, które później będzie wskazane, w manifestacyjnym pochodzie na Kopiec Kościuszki. Podniesiono też wczoraj w komitecie myśl, aby w razie zniesienia twierdzy krakowskiej, powołane czynniki wdrożyły starania, celem oddania całego terenu, na którym wznosi się kopiec Kościuszki, w posiadanie narodu. W niedzielę wieczór odbędą się znowu przedstawienia w teatrach, a nadto w sali Sokoła odbędzie się koncert chóru włościańskiego pod dyrekcyą p. Cetnera.

Dekoracya domów powinna w niedzielę być powszechną w całem mieście i wypaść okazale. Właściciele domów i mieszkań powinni zawczasu podjąć w tym kierunku starania.

Iluminacya kartkowa będzie także powszechna. Kartki iluminacyjne są już w posiadaniu Komitetu.

Komitet krakowski wyśle także delegacyę do Racławic, gdzie odbędzie się na polach racławickich wielka uroczystość narodowa.

Subkomitet wydawniczy przedstawił akcyę w zakresie broszur i wydawnictw Kościuszkowskich. Uchwalono zakupić broszurę Kazimierza Bartoszewicza o Kościuszce w tysiące egzemplarzy, które rozdawane będą między włościan, gości z Królestwa. P. Kazimierz Bartoszewicz wygłosi, z inicyatywy Kursów literackich, w poniedziałek 15 b.m. wieczór odczyt o Kościuszce.

Odezwa Komitetu do mieszkańców miasta Krakowa niebawem rozlepiona będzie po murach miasta.

Możemy więc uzasadnioną mieć nadzieję, że Kraków godnie uczci pamięć Naczelnika, który na jego Rynku składał przysięgę narodowi i ruszył na wojnę z wrogiem.

Kronika.

Kraków, 7 października.

Doroczna uroczysta procesya Różańcowa z cudownym obrazem Matki Boskiej Różańcowej odbyła się wczoraj po południu z kościoła OO. Dominikanów przy bardzo licznym udziale bractw, towarzystw kościelnych oraz tłumów wiernych z Krakowa i okolicy. Procesyę prowadził ks. biskup Nowak. Pod koniec procesyi spadł ulewny deszcz, to też bractwa musiały się usunąć. Ostatnią ewangelię odczytano już w kościele.

Dzień Macierzy śląskiej. Niedziela wczorajsza minęła znowu pod znakiem zbiórki publicznej, tym razem na rzecz tak sympatycznej instytucyi, jaką jest zasłużona Macierz polska na Śląsku cieszyńskim utrzymująca liczne zakłady szkolne dla dziatwy polskiej na kresach. Niestety niebiosa tylko przed południem okazały się łaskawsze, tym razem dla kresowej instytucyi po południu bowiem ulewny deszcz dalszą zbiórkę uniemożliwił. Mimo chłodu panującego i zimna, wszystkie panie przy stolikach wytrwały na stanowiskach do czasu, kiedy trzeba było chronić się przed nielitościwym dla Macierzy deszczem. Zapewne komitet, organizujący dzień Macierzy śląskiej, zastanowi się nad sposobem uzupełnienia funduszów dla tej pożytecznej instytucyi.

Wiadomości osobiste. P. Michalina Schwarcówna, współpracowniczka „Gazety Wieczornej" bawi w Krakowie.

„W rocznicę Kościuszkowską". Pod tym tytułem wygłosi znany publicysta, Kazimierz Bartoszewicz, odczyt w kollegium wykładów naukowych (Rynek główny, linia A—B, l. 39) w poniedziałek, dnia 15 b. m., o godzinie 7 wieczorem. Bilety wstępu po 50 i 30 h wcześniej nabywać można codziennie w kancelaryi kollegium.

Wydawnictwo Kościuszkowskie. W seryi powszechnych wykładów uniwersytetu lwowskiego, wydanych obecnie przez Książnicę polską Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, ukaże się w najbliższych dniach wykład dra Ireny Panenkowej pod tytułem: „Kościuszko". Praca ta, odznaczająca się szczególnem ujęciem stosunku narodu do naczelnika i bardzo nastrojowa, znajdzie niewątpliwie odpowiednie echo zwłaszcza wśród młodzieży i będzie dla niej trwałą pamiątką przeżywanych chwil. Szata zewnętrzna książki jest również wytworna, jak znane wydawnictwo „Książnicy" „Geografia Polski" St. Pawłowskiego i „Walka o język" A. Brücknera. Papier najlepszy koloru szamowego, okładka czarna ozdobiona złotym rysunkiem W. Witwickiego, który charakterem dostraja się do epoki Kościuszkowskiej.

Kursa literackie (ulica św. Anny l. 2). Dzisiaj, w poniedziałek, mówić będzie dr Szyjkowski o źródłach romantyzmu. Początek o godzinie 6-tej wieczorem.

Zasiłki dla rodzin internowanych i wywiezionych obywateli austr. Zgłoszenia o zasiłki dla rodzin internowanych i wywiezionych obywateli austryackich, przyjmuje z dniem dzisiejszym M. Urząd opieki społecznej w Krakowie, pl. WW. Świętych l. 1 II. p. Osoby ubiegające się o przyznanie takiego zasiłku winny przynieść ze sobą dokumenta, stwierdzające ich stosunki familijne i majątkowe, tudzież fakt wywiezienia względnie internowania ich żywiciela.

Państwowa akcya zapomogowa w Krakowie. Magistrat krakowski komunikuje: Jaja (w miarę zapasów) i ziemniaki nabywać można w miejskich sklepach codziennie po południu. Jaja nadal wydawane będą głównie dla dzieci, celem zastąpienia braku mleka i tłuszczu.

Bony na ziemniaki wydaje się w dalszym ciągu. Od poniedziałku otwarte zostaje osobne biuro zapomogowe dla funkcyonaryuszów kolei państwowej w lokalu na stacyi kolejowej, przeznaczonym na dyżury lekarskie. Kuchnie zarządu kolei państwowej w Krakowie i w Płaszowie upoważnione zostają do przyjmowania bonów.

Biuro zapomogowe dla mieszkańców Płaszowa i funkcyonaryuszów kolejowych z dzielnic Podgórze i Płaszów, otwarte jest w Podgórzu przy ulicy Kraszewskiego l. 27.

Wypłaty za bony uskutecznia Kasa miejska we czwartek każdego tygodnia.

Kupcy, piekarze i rzeźnicy, oraz kierownicy kuchni wojennych mają bony z rachunkiem oddawać do Centralnego biura dla państwowej akcyi zapomogowej przy ulicy Gołębiej l. 14. Przy zgłoszeniu się po wypłatę do Kasy miejskiej, należy okazać legitymacyę osobistą. Osobne zawiadomienia do osób przedstawiających bony do wypłaty, nie będą wysyłane.

Organizacya zakupu w dziale towarów kolonialno-spożywczych. We środę, dnia 3 b. m., odbyło się w krakowskiej Izbie handlowej zebranie szerszego grona kupców działu kolonialno-spożywczego, celem zastanowienia się nad projektem utworzenia wielkiej wspólnej organizacyi zakupu. Zebranie zagaił wiceprezydent Epstein, poczem dr Szarski wyjaśnił historyę omawianego projektu, który wyszedł z kongregacyi kupieckiej i podjęty został przez prezydyum Izby handlowej i przemysłowej. Dr Szarski określił szczegółowo cel zamierzonej organizacyi zakupu, której konieczność od dawna odczuwaną jest przez kupiectwo, zagrożone obecnym rozdziałem towarów w podstawach swego bytu.

Przemawiali pp.: dr Macharski, Schiller. Stattor, dr Beres i inni, poczem wybrano dla przeprowadzenia prac przygotowawczych komitet, w którego skład weszli pp.: Dutkiewicz, Fromowicz, dr Macharski. Nattel Schiller. Ad. Szarski i Tislowitz.

Dostawa mleka do Krakowa. Namiestnictwo (Krajowy Urząd gospodarczy) reskryptem z dnia 31 sierpnia cofnęło zwolnienie od dostawy masła z powiatów: krakowskiego, podgórskiego i wielickiego i zarządziło ponownie wykupywanie przepisanych kontyngentów masła. Zarządzenie to jest tem uzasadnione, że ludność wiejska z udogodnienia nie korzystała, natomiast pokątni handlarze mleka po wsiach wykupują i wywożą poza granice powiatu, a nawet kraju. Wskutek tego namiestnictwo przez wzgląd na aprowizacyę miasta Krakowa w mleko zwolniło od rekwizycyi masła tylko tych producentów z wymienionych powiatów, którzy się wykażą, że stale dostarczają mleka dla aprowizacyi Krakowa. Poświadczenia te wydawać się będzie na podstawie zgłoszeń, dokonanych przez te osoby (głowy gospodarst wdomowych), względnie zakłady, instytucye, przedsiębiorstwa i t. d., które otrzymują stale mleko od gospodarstw wiejskich z powiatów: krakowskiego, podgórskiego i wielickiego i które zgłoszą dostawę na przepisanych formularzach.

Formularze na zgłoszenia i urzędowe poświadczenia na dostawę mleka wydawać będzie komisaryat targowy, względnie w dzielnicy Podgórze filia komisaryatu targowego. Właściciele gospodarstw wiejskich, którzy dostarczają mleko stale na targ, mają zgłosić się osobiście po urzędowe poświadczenia z początkiem każdego miesiąca do komisaryatu targowego względnie do filii komisaryatu targowego.

Z kraju.

Przemyśl bez mąki przez pięć dni. „Echo Przemyskie" pisze: Brak chleba w mieście w ostatnim tygodniu spowodowany został tem, że urząd dla obrotu zbożem cofnął przydział mąki dla miasta, ponieważ powiat nie dostarczył przepisanej ilości zboża do przemiału. Wprawdzie niektóre piekarnie dostarczyły chleba przez dwa dni pierwsze, bo miały trochę zapasów, natomiast stanęła piekarnia szkoły inwalidów, dla braku mąki.

Okazała się potrzeba natychmiastowej interwencyi. To też komisarz p. Łyszkowski wyjechał do namiestnictwa i uzyskał to, że miastu przydzielono na razie dwa wagony mąki, które nadeszły w piątek. Miasto zostało przez centralę ukarane za to, że powiat nie dostarczył lub nie mógł dostarczyć zboża. Wypadek taki zachodzi u nas już poraz drugi i dlatego tem silniej podnieść musimy to, że nie za swoje winy cierpi tysiące mieszkańców Przemyśla. W pierwszej linii wytknąć się musi centrali, która chyba mogła była już dotychczas dowiedzieć się, że miasto nasze nie jest producentem zboża, a skoro na własną rękę ani zboża ani mąki zakupić nie może, to nie należy cofać przydziału dla takich powodów, jakie były motywem obecnie.

Z drugiej strony mieszkańcy mają pretensyę do tych czynników, których obowiązkiem jest o zboże w powiecie wystarać się. Skoro na czas tego przeprowadzić nie można lub wogóle brakuje w powiecie zboża, to należy użyć innych dróg, a nie skazywać miasto na przymusowe dni postu.

Z lwowskiej Rady przybocznej. (Podwyższenie zasiłku zakładnikom w Rosyi. — Pomoc dla nauczycielstwa). Onegdaj odbyło się we Lwowie posiedzenie rady, pod przewodnictwem dra T. Rutowskiego, jako komisarza rządowego, na którem przedewszystkiem zajęto się sprawą podwyższenia zasiłku, wypłacanego zakładnikom lwowskim w Rosyi, z powodu wzrastającej tam, niesłychanej drożyzny. Zgodzono się jednomyślnie na podwyższenie wypłacanych zakładnikom kwot z 120 rubli na 200 rubli miesięcznie, dla każdego z zakładników, na czas od 1 lipca 1917 do końca czerwca 1918.

Następnie omawiano sprawę pomocy dla nauczycielstwa lwowskiego. Po referacie prof. Clamtacza uchwalono przyznać nauczycielom i nauczycielkom lwowskich szkół ludowych jednorazowe zasiłki bezzwrotne w ogólnej sumie 97.250 koron. Równocześnie postanowiono też podwyższenie dodatku wojennego dla emer. urzędników i funkcyonaryuszy magistratu i akcyzy, oraz osób pobierających dary z łaski.

Kobiety w straży pożarnej we Lwowie. Lwowska komenda miejskiej straży pożarnej nosi się z myślą powierzenia niektórych czynności kobietom, np. stanowisk na wieży obserwacyjnej, służby ordynansowej itp. Komenda ta ogłasza, że ma obecnie do obsadzenia kilkanaście miejsc, o które z powodu braku sił męskich, mogą kompetować i zdrowe, chętne do nowej pracy kobiety.

Z Królestwa Polskiego.

Warszawa, 7 października. Ustąpienie hr. Hutten Czapskiego. — Pomnik Paskiewicza. — Pierwsze posiedzenie sądu apelacyjnego). Eks. Bohdan hr. Hutten-Czapski, ustępując ze stanowiska kuratora uniwersytetu i politechniki, posłał do pp. rektorów listy, w których mówi o znaczeniu powołania do życia wyższych uczelni w Warszawie, przy których przez dwa lata pełnił obowiązki kuratora, patrząc z dumą na wspaniały ich rozwój Składając swój urząd w chwili dla szkolnictwa polskiego tak radosnej, hr. Hutten-Czapski dziękuje „rektorom, senatom, profesorom i asystentom za pomoc i współudział w robocie nieraz trudnej, ale zato owocnej i wdzięcznej", studentom zaś „za gorliwość, z którą się wzięli do pracy i za zaufanie, które przez długi czas okazywali".

Gen.-gubernator, eks. Beseler wystosował w dniu 3 października do magistratu m. Warszawy list, w którym wyraził swą zgodę na usunięcie pomnika Paskiewicza i oddanie go miastu na przechowanie do czasu zamiany pomnika ks. Józefa Poniatowskiego w Homlu.

Wczoraj w pałacu Rzeczypospolitej odbyło się pierwsze posiedzenie k.-p. sądu apelacyjnego do spraw cywilnych. Przewodniczył sędzia Oskar Scheller, komplet uzupełniali sędziowie: Świato-pełk Zawadzki (jako referent) i Jan Krajewski Kukiel. Wniosek dawał podprokurator Landy. Pióro trzymał sekretarz Jurecki. Na sali zebrało się sporo przedstawicieli palestry i magistratury sądowej. Rozpoznano jedną sprawę, mianowicie skargę incydentalną hrabiny Maryi Wielopolskiej na decyzyę sądu okręgowego w Warszawie, w kwestyi sądowego upoważnienia hrabiny z tytułu nieobecności męża jej, Zygmunta hrabiego Wielopolskiego, przebywającego obecnie w Rosyi. Zgodnie z wnioskiem obrońcy hrabiny Wielopolskiej, adwokata przys. Kurmana, sąd uchylił odmowną decyzyę sądu okręgowego i udzielił hrabinie żądanego upoważnienia.

Pomyłka druku. W numerze wczorajszym mylnie wydrukowano nazwisko posła, który wniósł interpelacyę w sprawie opłakanych stosunków gospodarczych we wschodniej Galicyi, tudzież sposobu rekwizycyj zboża, mąki, drzewa, kaszy, drobiu, owoców, jaj, miodu i t. p., jako też wypłaty ceny i wystawiania kwitów. Interpelacyę wniósł poseł Jerzy hr. Baworowski.

Zgubiono pęk kluczy w sobotę rano. Znalazca zechce je złożyć w zakładzie dentystycznym p. Jaugustyna, ulica Podwale l. 3, gdzie otrzyma 20 K nagrody.

Repertoar teatru miejskiego w Krakowie im. Juliusza Słowackiego.

W poniedziałek, dnia 8 b. m.: »Murzyn« Jerzego Szaniawskiego.

We wtorek, dnia 9 b. m.: »Nowa Dejanira« Jul. Słowackiego.

Repertoar miejskiego teatru ludowego przy ulicy Rajskiej.

W poniedziałek, dnia 8 b. m.: »Piękna Helena«, operetka J. Offenbacha.

We wtorek, dnia 9 b. m. (po raz pierwszy): »Przekupka warszawska« A. Belcikowskiego.

Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Maryi ks. z ks. Sapiehów hr. Szeptyckiej odprawione zostanie w kościele OO. Zmartwychwstańców jutro, we wtorek, dnia 9 b. m., o godzinie 9 rano.

Zmarli:

W Warszawie zmarł w dniu 8 b. m. Michał Uszyński, artysta teatru Rozmaitości, przeżywszy lat 50. Ś. p. Uszyński odznaczał się szczerem umiłowaniem zawodu, zapałem do pracy i rzeczywistym talentem w zakresie ról charakterystycznych. Grał z powodzeniem epizodyczne postacie, wykazując wiele zacięcia i humoru.

Powołanie do wojska niezdolnych do noszenia broni.

Jak wiadomo z telegramu, umieszczonego w porannem wydaniu sobotniem pisma naszego, w najbliższym czasie powołana zostanie większa liczba tych przynależnych do pospolitego ruszenia, którzy przy dotychczasowych przeglądach uznani zostali za niezdolnych do służby w pospolitem ruszeniu z bronią w ręku. Minister obrony krajowej twierdzi., że rozporządzenie to opiera się na postanowieniach paragrafu 26 przepisów o organizacyi pospolitego ruszenia.

„Arbeiter Zeitung", omawiając to rozporządzenie, stwierdza, że stworzony został dla obywateli państwa austryackiego nowy obowiązek, a czyniąc porównanie z ojczystą służbą pomocniczą w Niemczech, pisze:

„Rzeczowo obowiązek, stworzony w Austryi, jest większy i obszerniejszy, niżeli służba pomocnicza w Niemczech. Niemiecka ustawa o służbie pomocniczej oświadcza, że pewne zawody i prace same przez się są przynależne do służby pomocniczej i wykonywują tę służbę: obowiązani do tego muszą pracować i działać, ale mogą sobie wybierać pracę. Ale tu nowa austryacka służba w pospolitem ruszeniu czyni obowiązanego do niej przedmiotem wojskowej rozporządzalności — na wzór żołnierza, a więc całkowicie.

„Oczywiście niema to znaczenia, jeżeli ministerstwo obrony krajowej oświadcza, że przy wykonywaniu rozporządzenia podda się ograniczeniom, a więc powołanie obejmie tylko roczniki 1890—1868, a w pierwszej linii tylko pewne grupy.

„Nie chcemy powoływać się na długie doświadczenia, ażeby mieć jasne pojęcie o wartości i znaczeniu takich przyrzeczeń — to już dlatego jest niepotrzebne, że dobrowolne ograniczenie się ze strony zarządu wojskowego wcale nie narusza jego władzy. Może on z praktycznych względów nakładać na siebie tę wstrzemięźliwość, ale prawo do powoływania rozciąga na wszystkich. Tak sądzi zarząd, a możliwość takiego powołania opiera na tem, że może nieograniczenie rozporządzać wszystkimi pospolitakami, którymi, wedle ustawy, są obywatele bez wyjątku od 18 do 50 roku życia".

Otóż „Arbeiter Zeitung" stwierdza, że to przekonanie wcale nie opiera się na ustawie. Jak się ma ta sprawa? Wedle ustawy z dnia 6 czerwca 1886 roku o pospolitem ruszeniu, która jest jedyną podstawą obowiązku należenia do pospolitego ruszenia zobowiązani są do tego nie wszyscy po prostu obywatele, lecz tylko „wszyscy zdolni do broni obywatele". Zdolność do broni jest tedy warunkiem, podobnie, jak wiek. Powołanie niezdolnych do noszenia broni nie jest tedy uzasadnione ustawą, lecz jest nowym obowiązkiem. A nowy obowiązek może być zaprowadzony tylko przez nową ustawę. Tak jest w Niemczech. Izba posłów powinna się tem zająć.

Dymisya Ugrona.

Wiedeń, 8 października.

Węgierski minister spraw wewnętrznych Ugron został wezwany do cesarza. »Morgen« donosi, że cesarz był bardzo niezadowolony z powodu rozporządzenia Ugrona o wydaleniu uchodźców z Budapesztu. Stanowisko Ugrona zostało zachwiane także z tego powodu, że w dwóch wypadkach Ugron w sposób jaskrawy naruszył przepisy o godzinie policyjnej zamykania.

Następcą Ugrona będzie prawdopodobnie Navay, były prezydent Sejmu węgierskiego.

Wyjazd kanclerza na front.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Berlin, 8 października.

Kanclerz państwa dr Michaelis odjechał na front zachodni.

Z Rosyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Sztokholm, 8 października.

Do »Russkiego Słowa« donoszą ze Saratowa, że wskutek pogłoski o bliskich rekwizycyach zboża, tamtejsi chłopi zebrali się do czynnego oporu. Wzraniają się oni dawać zboże na targ i żądają podwyższenia cen maksymalnych.

W Sebastopolu utworzył się związek(?) w celu ratowania się przed nędzą głodową (?).

Wskutek anarchii w obszarze Dońca (ważne zagłębie węglowe) urzędnicy i inżynierzy opuszczają w panice swoje posterunki i udają się do Charkowa.

»Nowaja Żyźń«, organ Gorkiego. potwierdza wiadomość, że udało się zapobiedz oddaleniu 11.000 robotników z fabryk putiłowskich. Atoli przewodniczący komisyi, która się utworzyła dla tej sprawy, sam zawiadamia to pismo, że niebezpieczeństwo bynajmniej jeszcze nie jest zażegnane, gdyż główna przyczyna ograniczenia produkcyi: brak materyału opałowego, wcale nie jest usunięta. Komisya stwierdziła, że fabryka posiada tylko dwie trzecie zapasów nafty, potrzebnych do maja, a zapasy węgla wystarczą na dwa miesiące. Także ministerstwo pracy ma się zastanowić nad kwestyą tych masowych wydaleń.

O rewizyę traktatów koalicyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 8 października.

(Pet. ag. tel.) Na tajnem posiedzeniu wstępnego parlamentu zawiadomił Ceretelli, że rząd wyraził zgodę na żądanie posłów demokratycznych co do podjęcia energicznych kroków o zwołanie konferencyi koalicyi dla podjęcia rewizyi traktatów, a to przy udziale posłów demokratycznych. Formuła o charakterze parlamentu wstępnego i o jego zakresie działania przyjęta została 109 głosami przeciw 84 przy 22 wstrzymaniach się.

Zamiar ustąpienia Kiereńskiego.

(Tel. c. k. Biura koresp.).

Sztokholm, 8 października.

Petersburski dziennik »Izwiestia« notuje pogłoskę, że Kierenski zamierza ustąpić, gdyż nie posiada już więcej zaufania.

Strajk kolejowy w Rosyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 8 października.

(Pet. ag. tel.) Główny komitet strajkowy kolejarzy zarządził telegramem okrężnym, że na wszystkich liniach kolejowych ma ustać ruch o północy dnia 7 października.

(Telefonem).

Sztokholm, 8 października.

Z Petersburga donoszą:

Kierenski uwiadomił wydział ogólnego związku kolejarzy, że istotne żądania ich będą uwzględnione i wezwał kolejarzy do zaniechania strajku.

Wobec tego niebezpieczeństwo strajku uważać należy za zażegnane.

Kongres żołnierzy i chłopów.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 8 października.

(Pet. ag. tel.) Komitet wykonawczy Rady robotniczo-żołnierskiej postanowił jednogłośnie zwołać na dzień 2 listopada kongres wszystkich żołnierzy i chłopów. Dalej uchwaliła Rada robotniczo-żołnierska wezwanie pod adresem ministra wojny, aby natychmiast przywrócił na froncie propagandę polityczną i zagwarantował swobodę dla wszystkich stronnictw.

Przesilenie gabinetowe w Szwecyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.

Sztokholm, 8 października.

Słychać, że Branting otrzyma oficyalną misyę utworzenia rządu. Ponieważ uchodzi za pewne, że Branting odmówi przyjęcia tej misyi, będzie ona prawdopodobnie powierzoną przywódcy liberałów Edenowi.

Berlin, 8 października.

»Vorwärts« donosi: Szwedzka partya robotnicza postanowiła odrzucić propozycye wstąpienia do ministerstwa koalicyjnego, ponieważ prawica nie daje żadnej rękojmi przeprowadzenia reformy konstytucyi.

Amerykanie w wojennej kwaterze włoskiej.

Zurych, 8 października.

»Secolo« donosi:

W głównej wojennej kwaterze włoskiej znajduje się stała komisya amerykańska. Dziennik ten sądzi, że zamierzona jest nowa ofenzywa włoska.

Z kongresu socyalistów w Bordeaux.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Bordeaux, 8 października.

(Havas). Na kongresie socyalistycznym wniósł Compere Morel rezolucyę, według której stronnictwo socyalistyczne odrzuca wszelki pokój bezwarunkowy i przyjmuje tylko pokój zwycęski, oparty na warunku naprawy. Stronnictwo poprze każdy rząd, który jest silnie zdecydowany uprawiać demokratyczną politykę wojenną.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
Wydawca:
RUDOLF OSMAN.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi)

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ulica Jagiellońska L. 10

Rządca drukarni L. K. Górski